

کلمه‌لرین آردیجا

رومأن

صالح عطایی

تهران - ۱۳۹۹

۱- یومور تایا قولپ قویماق ۲- هر آغیزین بیر دادی وار

باچیم او شاق لاری، بئیوگو احمد، کیچیبی حسن، بیر وانشتن دن
آلومینیوم ائندیریرلر. آلومینیوم مچودولار، قابی آتوشگه قوشارلار.
حسن منی گئرن کیمی آزقالا پروفیل بسته سینی الیندن
دوشورسون. «دمیردن دمیر کیمی پاپیش» دئییب، اونو گولدورورم.
احمد جغرافی او خویور. ایندی یه لیسانسینی آلمالی بیدی. درسی
او زانمیش. البتە اوزو بیر ایلدی دئییر بیتیر میشم، نئچە واحدیم
قالیر. آمالله بیل بیر تئرم ده بوندان بئله او خومالی دیر. گرچى
نئچە دئییر، چالیشقا نالیغینا چالیشقا ن دیر، يئری گلینجە هامى دان
زېرنگ دېھریر. ایکى ایل بوندان قاباق ایدی، بیر آز آتاسیندان
آلديغى سرمایه ايلە، بیر آز بورج ايلە بو ايشە باشلاadi. ياديمدا دير،
اٹلە بو گون لر، يايىن اول آبى ايدی، بیر اوستاتوتوب بو توکانى دا
ايچارە ائلەدى. اوستا، نه اوستا، اون بىش ياشيندا، ساوا دسيز؛ اولچو
بيچى ده كاري خيردى، تۈك داغىيدى چوخ او لوردو. احمد ديشين
ديشينه قيساراق آز مدت ده ايشى اوندان اوپىرنىدى.
اوستا ياي او زو دئميشكىن كيلو حسابى بول وئيردى، يانى اوستا
اي شله دىيى قىدر مزد آليردى، ايش او لمایاندا مزد ده يوخ ايدى. بو
دا اوستانى هلە او قىدر مشترى قازانماديق لاريندان دارى خىديرىرىدى.

بیخیلدی. قیچینا پلاتین قویدولار. بیر آی، قیرخ گون بورغان
دؤشیه دوشدو. سونرا قالخیب چلیکله مدرسه يه گئتدی،
گلن ایلی ده دیپلمونو آلدي. آنچاق درسینی بوش تو تورموش.
دانیشگاهدان قالدی، کنچنمه‌دی. من اونو شولوغ دالو سادرس
او خوبان بیلیردیم او پلاتین هله ده قالیر. آما قورخولو بیززاد دئیل.
دوکتورلر دئیبلرلر، گئچ تفرز گئوتوره جهیک.

بلکه حسن بن آلاهی دفتری ده وار. بو دفتر جنگ باشلامامیش
بیتیر... من بیله‌نی یازان یازیر، هرزامان یازیر، البته بوقان ایچینده
چتین دیر... گوندنه بئیله شهید گلیر. هر ائدون، هر کوچدن، هر
طايفادان جاوان لار وار جبهه‌ده؛ دو طلب گئدن لر، خیدمته
اولان لار... فاقاچ لارین یانقشه‌ایله، بهانه‌ایله خیدمته گئچیکن لرین
حسابی آلاهی... گویا بوشیطانین چو خداونکی رسمي دیر، هاردا بیر
ملت؟ آییلدی بئله جنگلار سالییر... شهرلر ده وورولور... کنچن هفته
تهران داعمی مین گلینی، او شاغینی سالدی. بمب هله اونلارین
لتویندن ایکی بوز مئتر او یانلیق دوشموشدو... حسن بیر او شاق
گوززیله ده اولسا انقلاب گون لریندن یازمیش. ائله بیلیرم بو
گون لردن ده یازاجاق...

ایکینجی دۇنەدیر بونلارین ایش یېرىنە گليرم. مشگىن

۱- دا طلب

۲- بو كلمه بىزىم فونوتىكىله مىلت يامىلت، هابىلە انقلاب كىمى بىر كلمە
لىقىلاپ يازىلمالى دىسر. أما بئله لىكلە بوعربىجه كلمەلرین ظاهرىندن
لۇزاقلاشىرىق؛ بو دا بعضى لرین نظرىنە دوز دئىيل... هر حالدا ملت يازىپ
مىلت، انقلاب يازىپ اينقىلاپ او خوماق اولار. البتە يېنى كاتبىيەزدە استئنا
لۇلاراق ال آپاردىغىمىز بىر سىرا عربىچە، فارسجا كلمەلرین املاسى، يېرىنە
دوشوب و گۈزىلر يېمىزىن اونلارا آلىشىدىغىنى سانىرام.

تىزه بىنە ايدىلر. ائله كىچىنەمېرىدىلر، سۆزلىرى چىخىردى. اوستا بشش
آللى آى سونرا اۆزونە بىر آلاھى^۱ ايش راھلايىب احمدەن آيرىلدى.
احمد ھفتەنин اوج گونونو تېرىزىدە اولمالىيىدى، او را درس
او خوردۇ. اوستا اىلە كىچىنەمە دېكىلرلى دە چوخبو او زدن ايدى؛
اوستا بواچ گوندە كۆمك سىز قالىرىدى. احمدەدە يىندى ايش لرىيىن
آزلىغىندان يابىمەنин قورخوسوندان بىرال آراباچىلا دانىشدى،
بواولمايان گون لردى گلىپ اوستانىن الى آلتىندا ايشلەسىن، او نا
شاگىردىلەك ائله سىن.

آراباچى بىر قوجا پلتىك كىشى ايدى، بو ايشىن كۈندۇنوهله هله
اوئرەننمىرىدى. اوستا اۆزۈ دە يىنە اولچو بىچى دە كارىخىردى.
احمدىن دە قور قورو كسىلىمېرىدى. هر حالدا اوستا آيرىلىپ
گئىندىن سونرا الحمد يالوار ياخار حسنى تو كانا گتىردى. يالوار
ياخار دئىيرم او نا گۆرە كى حسن بشكار بشكار دولاناراق تو كانا
گلەمە يە راضى دئىيلدى. البتە گلەندىن سونرا دا بىر ايا غى قاچاقدا
ايىدى. ايىدى دە ائله دىر گويا، هر دن تو كاندان قاچىر. آما او دا بىو
صنعتى اۋىرنىمىش. قارداشى بوردا او لمائاندا ايش لرى ياتىر تېمىر؛
تو كانى، احمد دئمىشىكىن كارگاھى، او قوجا كىشى لە دولاندىرپىر.
اخلاق لارى فرقىلى دە او لسا قارداش دىلار. آللە بونلارى بىر بىرىنە
گونو گوندەن مەھربان ائله سىن. ياديمىدار آتا آنانلارى كىشىگە حسن
دە بىر ايشىن قولپوندان يا پېشىسى يادى دئىردى. آسلاها شو كور
خىاواندان يېغىشىدى.

حسن، بىزىم دىلە گلن اون بىرى او خوياندا، گئىدب داغدا